

Lovvedtak 100

(2014–2015)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 329 L (2014–2015), jf. Prop. 102 LS (2014–2015)

I Stortingets møte 11. juni 2015 ble det gjort slikt

vedtak til lov

om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn (lov om Haagkonvensjonen 1996)

Kapittel 1. Allmenne bestemmelser

§ 1 Gjennomføring i norsk rett

Konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid om foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn gjelder som norsk lov.

§ 2 Sentralmyndighet mv.

Sentralmyndigheten skal motta og formidle henvendelser etter konvensjonen, samarbeide med sentralmyndighetene i de øvrige konvensjonsstatene for å oppfylle konvensjonens formål og utføre de oppgavene som konvensjonen ellers pålegger den.

Kongen utpeker det organet som skal være sentralmyndighet etter konvensjonen. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om sentralmyndighetens virksomhet og om adgangen til å ta rimelig betaling for den bistanden og de tjenestene som leveres etter konvensjonen.

§ 3 Overføring av personopplysninger og taushetsplikt

I tilfeller der konvensjonen pålegger norske myndigheter å gi opplysninger, eller der konvensjonen legger til rette for at opplysninger kan gis etter anmodning, kan slike opplysninger gis etter personopplysningsloven § 29, jf. § 30 første ledd bokstav b og g.

I tilfeller der norske myndigheter etter konvensjonen har plikt til å gi opplysninger, kan dette skje uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. Tilsvarende

gjelder der konvensjonen legger til rette for at opplysninger kan gis etter anmodning.

§ 4 Behandling av anmodninger om utveksling av opplysninger og gjennomføring av tiltak

Anmodninger fra en kompetent myndighet i en annen konvensjonsstat om utlevering av opplysninger eller gjennomføring av tiltak, jf. konvensjonen artiklene 32 og 34, skal sendes til sentralmyndigheten. Anmodninger fra en kompetent myndighet i en annen konvensjonsstat om bistand til gjennomføring av beskyttelsestiltak, jf. konvensjonen artikkel 35 nr. 1, og anmodninger fra en forelder om samvær, jf. konvensjonen artikkel 35 nr. 2, skal sendes til sentralmyndigheten eller en annen kompetent norsk myndighet.

Kommunene skal bistå sentralmyndigheten med å samle inn opplysninger i forbindelse med anmodninger etter konvensjonen artiklene 32, 34 og 35.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av forpliktelsene etter konvensjonen artiklene 32, 34 og 35.

Kapittel 2. Jurisdiksjon

§ 5 Overføring av jurisdiksjon

Anmodninger fra kompetente myndigheter i øvrige konvensjonsstater om overføring av jurisdiksjon, jf. konvensjonen artiklene 8 og 9, skal rettes til sentralmyndigheten i Norge. Sentralmyndigheten skal videreformidle anmodningene til kompetent norsk myndighet.

Den myndigheten i Norge som er, eller vil være, kompetent til å behandle en sak etter norsk rett, kan rette en anmodning til en annen konvensjonsstat om overføring av jurisdiksjon i saken, jf. konvensjonen artiklene 8 og 9.

Overføring av jurisdiksjon kan skje på alle stadier av saken og følger de prosessreglene som gjelder for sakstypen. Overføring gjøres ved kjennelse som kan ankes etter reglene i tvisteloven. Når fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker overfører saken, kan tingretten overprøve vedtaket etter barnevernloven. Når et forvaltningsorgan overfører saken, skal beslutningen anses for å være et enkeltvedtak som kan påklages.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av reglene i denne paragrafen, herunder om hvilke organer som kan treffe beslutninger om overføring.

§ 6 *Henvendelser om plassering av et barn i Norge*

Dersom en kompetent myndighet i en annen konvensjonsstat anmoder om å plassere et barn i Norge etter konvensjonen artikkel 33, skal anmodningen sendes til sentralmyndigheten.

§ 7 *Jurisdiksjon til å treffe midlertidige avgjørelser*

Når norske myndigheter har jurisdiksjon til å treffe beslutninger etter konvensjonen artikkel 11 (hastesaker) eller artikkel 12 (midlertidige avgjørelser), skal beslutningene treffes av den myndigheten som etter intern rett har kompetanse til å treffe beslutninger i tilsvarende saker. Det skal fremgå av beslutningen når beskyttelsestiltaket opphører.

Myndigheten skal så langt det passer anvende de prosessreglene som etter intern rett gjelder for tilsvarende saker.

§ 8 *Jurisdiksjon til å utstede attester*

Fylkesmannen kan utstede attest etter konvensjonen artikkel 40 til den eller dem som har foreldremyndighet for barnet, og til den eller dem som er verge for barnet, så lenge barnet har vanlig bosted i Norge. Attesten skal redegjøre for rekkevidden av foreldremyndigheten eller vergemålet, herunder i hvilken utstrekning personen kan representere barnet.

Kapittel 3. Anerkjennelse og fullbyrdelse

§ 9 *Anerkjennelse og fullbyrdelse av avgjørelser*

En begjæring om anerkjennelse eller fullbyrdelse i Norge av avgjørelser etter konvensjonen artiklene 24 og 26 rettes til tingretten for Oslo.

Retten avgjør ved beslutning om avgjørelsen skal anerkjennes eller fullbyrdes. Tvisteloven gjelder så langt den passer.

§ 10 *Krav til begjæringen*

En begjæring om anerkjennelse eller fullbyrdelse av en avgjørelse truffet i en annen konvensjonsstat skal være skriftlig. Den avgjørelsen som ønskes anerkjent eller fullbyrdet, skal vedlegges begjæringen i original eller i bekreftet kopi. Om avgjørelsen er truffet overfor en part som har uteblitt, skal det også vedlegges et dokument som viser at stevningen eller tilsvarende dokument er meddelt parten.

Gjelder saken fullbyrdelse, skal det i begjæringen også vedlegges dokumentasjon for at avgjørelsen kan fullbyrdes i den staten der avgjørelsen er truffet.

Dersom dokumentene er skrevet på et annet språk enn norsk, skal en norsk oversettelse av dokumentene vedlegges dersom retten krever det.

§ 11 *Fullbyrdelse i Norge*

Dersom retten kommer til at en avgjørelse truffet i en annen konvensjonsstat kan fullbyrdes i Norge, skal den fullbyrdes etter de reglene som gjelder for tilsvarende avgjørelser i Norge.

Kapittel 4. Avsluttende bestemmelser

§ 12 *Forholdet til Svalbard og Jan Mayen*

Loven gjelder også for Svalbard og Jan Mayen.

§ 13 *Ikraftsetting*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 14 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 39 skal lyde:

§ 39 *Melding om foreldreansvar mv.*

Avtale eller norsk avgjerd om foreldreansvaret skal meldast til folkeregistermyndigheita. Avtale om foreldreansvar som ikkje er meldt til folkeregistermyndigheita, er ikkje gyldig. Dersom farskap eller medmorskap er fastsett, og foreldra er folkeregistrerte på same adresse *her i landet* eller erklærer i melding til folkeregistermyndigheita at dei bur saman *her*, skal folkeregistermyndigheita registrera at foreldra har foreldreansvaret saman.

Ei avtale etter første stykket må vere inngått i samsvar med norsk rett mellom foreldra og gjelde felles barn.

§ 40 skal lyde:

§ 40 Flytting for barnet ut av landet og opphald utanfor landet

Har den eine av foreldra foreldreansvaret åleine, kan den andre ikkje setje seg imot at barnet flyttar ut av landet.

Dersom foreldra har foreldreansvaret saman, må begge samtykkje til at barnet skal flytte ut av landet eller ta opphald utanfor landet utover stuttare utanlandsferder, jf. § 41. Det same gjeld der eit avtalt opphald blir forlenga eller endra, til dømes der barnet blir etterlate.

Barn som er fylt 12 år, må samtykkje til ei avgjerd etter første og andre stykket dersom barnet flyttar eller tek opphald utan ein forelder med foreldreansvar.

Er foreldra usamde om kven som skal ha foreldreansvaret, flytting med barnet ut av landet, eller kven barnet skal bu fast saman med, må barnet ikkje flytte ut av landet før saka er avgjort.

§ 41 skal lyde:

§ 41 Utanlandsferd for barnet

Den som har sams foreldreansvar, kan ta med eller sende barnet på stuttare utanlandsferder. Har foreldra sams foreldreansvar, kan retten i orskurd setje forbod mot utanlandsferd for barnet, dersom det er uvisst om barnet vil kome attende. Forbodet kan gjelde ei enkelt reise eller ålment, og kan også setjast i ei sak om foreldreansvaret, kven barnet skal bu fast saman med, eller samværsrett. Retten kan ta førebels avgjerd for tida fram til saka er endeleg avgjort.

I sak der det vert nedlagt reiseforbod, skal barnet først ut av passet til den som vil forlate landet, eller barnet sitt pass skal trekkjast attende, eller barnet kan setjast bort til andre på forsvarleg måte til saka er avgjort.

Dersom det er fare for at barnet ikkje vil kome attende, kan politiet leggje ned førebels utreiseforbod fram til saka kan handsamast av retten. Andre stykket gjeld tilsvarande. *Eit førebels utreiseforbod kan ikkje påklagast.*

Den av foreldra som ikkje har foreldreansvaret, kan ikkje reise ut av landet med barnet utan samtykkje frå den som har foreldreansvaret. Retten kan likevel etter krav frå den som vil reise, gje samtykkje til utanlandsferd med barnet når det er openbert at barnet vil kome attende. Første stykket tredje og fjerde punktum gjeld tilsvarande for samtykkjet.

Barn som er fylt 12 år, må samtykkje i ei avgjerd om å dra på utanlandsferd utan ein forelder med foreldreansvar.

§ 42 første ledd tredje punktum oppheves.

Ny § 42 a skal lyde:

§ 42 a Varsel ved flytting

Dersom ein av foreldra vil flytte i Noreg eller ut av landet, og det er avtale eller avgjerd om samvær, skal den som vil flytte, varsle den andre seinast seks veker før flyttinga.

Overskriften til kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Sakshandsaminga i saker om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med og samvær

§ 48 første ledd skal lyde:

Avgjerder om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med og samvær, og handsaminga av slike saker, skal først og fremst rette seg etter det som er best for barnet.

§ 56 første ledd skal lyde:

Er foreldra usamde om kven som skal ha foreldreansvar, kven barnet skal bu fast saman med, eller samvær, kan kvar av dei reise sak for retten. *Sak om flytting med barnet ut av landet kan reisast av forelder med foreldreansvar eller av forelder som samstundes reiser sak om foreldreansvar.* Andre enn foreldra kan reise sak når vilkåra etter §§ 45 eller 63 er oppfylde.

§ 60 første ledd skal lyde:

Retten kan etter krav frå ein part ta førebels avgjerd om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med, og samvær. *Sak om førebels avgjerd om flytting med barnet ut av landet kan reisast av forelder med foreldreansvar og av forelder som samstundes reiser sak om foreldreansvar.* Slik avgjerd kan gjelde for ei viss tid eller til saka er endeleg avgjort. Retten kan også ta førebels avgjerd før saka er reist, dersom særlege grunnar talar for det. Etter krav frå ein part skal retten i alle høve ta førebels avgjerd dersom det er ein risiko for at barnet blir utsett for vald eller på anna vis handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa blir utsett for skade eller fare.

§ 81 skal lyde:

§ 81 Når farskap eller medmorskap kan fastsetjast i Noreg

Farskap og medmorskap kan fastsetjast i Noreg etter § 4, § 7 og kapitla 3 og 4

- dersom mora hadde vanleg bustad i Noreg då barnet vart født,
- dersom barnet seinare har fått vanleg bustad i Noreg, eller

- c) dersom den oppgjevne faren eller medmora *har vanleg bustad* i Noreg.

Endringssak etter § 6 kan reisast for norske domstolar, om nokon av dei som kan reise søksmål, *har vanleg bustad* i Noreg, eller farskapen er fastsett etter norske reglar.

§ 81 a skal lyde:

§ 81 a *Når sak om morskap kan handsamast i Noreg*

Ei sak om morskap kan handsamast etter kapittel 4A og § 5 tredje stykket

- a) dersom barnet *har vanleg bustad* i Noreg,
- b) dersom mora *hadde vanleg bustad* i Noreg då barnet vart født, eller
- c) dersom mora seinare *har fått vanleg bustad* i Noreg.

§ 82 skal lyde:

§ 82 *Når sak om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med, eller samvær kan handsamast i Noreg*

Sak om foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med eller samvær kan reisast for norsk domstol dersom barnet har vanleg bustad i Noreg. Det same gjeld i sak som fylkesmannen skal handsame etter § 55.

Sak om førebels avgjerd kan handsamast av norsk domstol i alle tilfelle der barnet har opphald i Noreg.

Første og andre stykket gjeld ikkje dersom anna følgjer av overeinskomst med annan stat.

§ 83 skal lyde:

§ 83 *Når sak om fostringstilskot kan handsamast i Noreg*

Spørsmålet om fostringstilskot kan handsamast av tilskotsfuten eller norsk domstol

- a) når det vert reist i sak om farskap, medmorskap, foreldreansvar, flytting med barnet ut av landet eller samvær for avgjerdsført norsk organ
- b) dersom ein av partane eller barnet *har vanleg bustad* i Noreg.

§ 84 skal lyde:

Saker som høyrer under norsk avgjerdsmyndighet etter §§ 81 til 83, skal avgjerast etter norsk rett, med mindre anna følgjer av overeinskomst med annan stat.

Ny § 84 a skal lyde:

§ 84 a *Lovvalet for foreldreansvar etter lova mv.*

Reglane i §§ 34 og 35 gjeld for barn som har vanleg bustad i Noreg. Det same gjeld § 39 om avtalar.

Foreldreansvar eller tilsvarende myndighetsforhold etter lova i ein stat der barnet tidlegare hadde vanleg bustad, skal leggjast til grunn i Noreg når dette følgjer av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn artikkel 16 nr. 3. Dette gjeld likevel ikkje dersom det ligg føre ei utanlandsk avgjerd som skal godkjennast etter § 84 b.

Når eit barn får vanleg bustad i Noreg, og tidlegare hadde vanleg bustad i ein annan stat, kan ein forelder som ikkje har foreldreansvar etter andre stykket, berre tildelast foreldreansvar for barnet i kraft av barnelova dersom forelderen har vanleg bustad i Noreg.

Ny § 84 b skal lyde:

§ 84 b *Godkjenning av utanlandsk avgjerd om foreldreansvar mv.*

Avgjerd om foreldreansvar eller tilsvarende myndighetsforhold, flytting med barnet ut av landet, kven barnet skal bu fast saman med eller samvær skal berre leggjast til grunn i Noreg direkte i kraft av lova når dette følgjer av overeinskomst med annan stat.

2. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

§ 1-2 skal lyde:

§ 1-2 *Lovens stedlige virkeområde*

Lovens bestemmelser om tjenester og tiltak gjelder når barn har vanlig bosted og oppholder seg i riket. Lovens bestemmelser om tjenester og tiltak gjelder også for barn som er flyktninger eller er internt fordrevne, eller når barnets vanlige bosted ikke lar seg fastsette.

For barn som har vanlig bosted i riket, men som oppholder seg i en annen stat, gjelder §§ 4-12 og 4-24. For barn som oppholder seg i riket, men som har vanlig bosted i en annen stat, gjelder §§ 4-4, 4-6, 4-7, 4-9, 4-10, 4-11, 4-25, 4-26 og 4-29.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard.

Ny § 4-4 a skal lyde:

§ 4-4 a *Frivillig plassering i fosterhjem eller institusjon over landegrensene*

Barneverntjenesten kan beslutte at et barn skal plasseres i et konkret fosterhjem eller i en institusjon i en stat som har sluttet seg til konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn, dersom:

- a) *Vilkårene for plassering som hjelpetiltak etter*

§ 4-4 er oppfylt.

- b) Plasseringen er forsvarlig og til barnets beste. Det skal legges særlig vekt på barnets tilknytning til staten som barnet ønskes plassert i.
- c) Barnets rettigheter er ivaretatt i samsvar med § 4-1 og § 6-3. Barnets mening skal tillegges stor vekt og skal fremkomme av sakens dokumenter.
- d) Forelder med foreldreansvar og barn over 12 år har samtykket til plasseringen.
- e) Staten som barnet ønskes plassert i, har en forsvarlig tilsynsordning.
- f) Gjennomføringen av tilsyn, oppfølging av barnet og utgiftsfordeling i forbindelse med plasseringen er avtalt med myndighetene i den staten som barnet ønskes plassert i.
- g) Vilkår for plassering etter artikkel 33 i konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn er oppfylt.

Barneverntjenesten kan samtykke i plassering av et barn i et konkret fosterhjem eller en institusjon i Norge etter et utenlandsk vedtak truffet av en stat som har tiltrådt konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn. Samtykke kan bare gis dersom vilkårene i første ledd er oppfylt. Barneverntjenesten skal søke Utlendingsdirektoratet om opp-

holdstillatelse for barnet når dette er nødvendig. Barneverntjenesten kan ikke samtykke i plasseringen før barnet har fått oppholdstillatelse.

3. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap (ekteskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 25 a annet ledd oppheves.

§ 30 d nytt femte ledd skal lyde:

For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav a og c, gjelder § 30 b om norske domstolars kompetanse og § 30 c om verneting tilsvarende. For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav b, gjelder § 30 c om verneting tilsvarende. For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav b, gjelder barnelova § 82 om norske domstolars kompetanse tilsvarende, med mindre noe annet følger av overenskomst med annen stat. Med mindre noe annet følger av overenskomst med annen stat, har norske domstoler også kompetanse til å behandle spørsmål etter første ledd bokstav b dersom:

- a. *en av barnets foreldre har vanlig bosted her i landet,*
- b. *en av dem har foreldreansvar for barnet og*
- c. *det er til barnets beste at spørsmål etter barnelova behandles.*

Olemic Thommessen

president

